

ZNANJE STUDENATA SVEUČILIŠTA U SPLITU O PSIHIJATRIJSKIM BOLESTIMA: PRESJEČNA STUDIJA

ZVONIMIR PULJIĆ¹, ZVONIMIR SUPIČIĆ¹, MIRJANA MILIĆ², DIANA ARANZA¹

Cilj: Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi razlike znanja o psihijatrijskim bolestima između studenata zdravstvenih i nezdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu te ispitati razlike znanja o psihijatrijskim bolestima s obzirom na spol i dob sudionika.

Metode: Uzorak u ovom istraživanju sačinjava 280 studenata Sveučilišta u Splitu. Korišteni mjerni instrument je novokonstruirani upitnik sastavljen od 20 pitanja o psihijatrijskim bolestima. Upitnik je pouzdan za interpretaciju rezultata, vrijednost Cronbach's alpha iznosi 0,74. Obrada podataka uključivala je izračun deskriptivnih parametara kao i korištenje neparametrijskog Mann Whitney U testa za utvrđivanje razlika prema spolu, dobnim skupinama te vrsti studija. Istraživanje je odobreno od strane Etičkog povjerenstva Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu.

Rezultati: Rezultati istraživanja upućuju na nisku razinu znanja studenata o psihijatrijskim bolestima. Ukupan postotak točno riješenih odgovora na ukupnom uzorku sudionika iznosi 58,4%. Utvrđena je značajna razlika u znanju među studentima zdravstvenih i nezdravstvenih studija za 6 od ukupno 20 čestica. Studenti više znaju o bolestima ovisnosti i posttraumatskom stresnom poremećaju nego o shizofreniji i bipolarnom afektivnom poremećaju. Značajna razlika u znanju studenata s obzirom na spol i dob sudionika nije utvrđena.

Zaključci: Iako studenti zdravstvenih studija imaju veću razinu znanja o psihijatrijskim bolestima u odnosu na studente nezdravstvenih studija, promatrajući ukupan uzorak sudionika neupitno je prisutan prostor za napredak u shvaćanju simptoma psihijatrijskih bolesti od strane promatrane skupine. Navedeno ukazuje na potrebu popularizacije spomenutog područja unutar okvira znanstveno-istraživačke zajednice kako bi se educirala javnost o psihijatrijskim bolestima i time oboljelima omogućio kvalitetniji standard življenja.

Ključne riječi: PSIHIJATRIJSKI BOLESNICI, PSIHIJATRIJSKE BOLESTI, MENTALNO ZDRAVLJE, MENTALNO-ZDRAVSTVENA PISMENOST, STUDENTI, ZNANJE

Uvod

Unatoč širokoj upoznatosti opće populacije s problematikom tjelesnih bolesti koje najčešće bivaju područje interesa u istraživačkom polju biomedicine i zdravstva, znanje o psihijatrijskim bolestima i mentalnom zdravlju nerijetko je zanemareno (1). Iako često definirano kao prisustvo psihopatološke simptomatologije, narušeno mentalno zdravlje podrazumijeva i sniženu spo-

sobnost kontrole vlastitih osjećaja, misli, ponašanja te održavanja međuljudskih odnosa; stoga se manifestira kroz širok spektar stanja, danas poznatih kao psihijatrijske smetnje, poremećaji i bolesti (2, 3). Upravo zato ova skupina bolesti predstavlja izraziti javnozdravstveni problem na globalnoj razini s prevalencijom od gotovo 792 milijuna oboljelih (4).

U novijoj znanstvenoj literaturi srećemo pojam zdravstvene pismenosti u području mentalnog zdravlja odnosno mentalno-zdravstvene pismenosti (engl. Mental Health Literacy) čije postupno unaprjeđenje pruža potencijal za poboljšanje, ne samo mentalnog, već i ukupnog zdravlja pojedinca i populacije (2). Potaknuti nedovoljnim poznavanjem opće po-

pulacije s navedenom tematikom, Jorm i suradnici (1997.) uvode dotad nepoznat istraživački koncept mentalno-zdravstvene pismenosti, definiran kao znanje i uvjerenja pojedinca o psihijatrijskim bolestima i mentalnom zdravlju radi njihova učinkovitijeg prepoznavanja, ovladavanja i prevencije (1). Spomenuti koncept autori opisuju pomoću sedam dimenzija čije su glavne komponente, između ostalog, sposobnost pojedinca da prepozna specifični simptom poremećaja, njegovo znanje o faktorima rizika i uzrocima za pojedinu psihijatrijsku bolest, znanje o intervencijama usmjerenim samopomoći i dostupnim oblicima stručne pomoći te, konačno, znanje o tome kako primjereno pronaći informacije o mentalnom zdravlju (1, 5).

¹Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
Sveučilišta u Splitu

²Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu

Adresa za dopisivanje:
Zvonimir Puljić, bacc. med. techn.
21000 Split, Matice hrvatske 22
E-mail: puljiczvonimir@gmail.com

Od tada je u svijetu proveden određen broj istraživanja na različitim uzorcima ispitanika čiji rezultati ukazuju na nisku razinu znanja i povećanu potrebu za edukacijom stanovništva o osnovnim uzrocima, znakovima, simptomima te načinima liječenja ovih bolesti, s ciljem očuvanja i unaprjeđenja mentalnog zdravlja, kao i pravovremenog otkrivanja te rehabilitacije psihijatrijskih bolesti (6-11). Iz navedenog neznanja proizlazi široko rasprostranjen problem stigme, predrasuda i diskriminacije kojem su osobe oboljele od psihijatrijskih bolesti svakodnevno izložene i zbog kojeg je njihova resocijalizacija te reintegracija u zajednicu otežana (2).

U ovom istraživanju pažnja je usmjerena na populaciju mladih ljudi koji se akademski obrazuju odnosno studenata čiji su znanje i stavovi podložni promjenama pod utjecajem visokoškolskog obrazovanja, krenuvši od pretpostavke kako su upravo oni primjerena skupina s potencijalom za smanjenje stigmatizirajućih stavova. Slijedom navedenog, cilj ovog istraživanja bio je utvrditi razlike znanja o psihijatrijskim bolestima između studenata zdravstvenih i nezdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu te ispitati razlike tih znanja s obzirom na spol i dob sudionika.

Ispitanici i metode

U ovom istraživanju sudjelovalo je 280 studenata Sveučilišta u Splitu s ukupno osam sveučilišnih sastavnica. Sudjelovali su studenti svih studijskih godina studija, na svim razinama obrazovanja. Studenti su podijeljeni u dvije skupine s obzirom na vrstu studija koji pohađaju. Ukupno je sudjelovalo 142 (50,71%) studenata zdravstvenih studija i 138 (49,29%) studenata nezdravstvenih studija. Studenti zdravstvenih studija su polaznici Medicinskog fakulteta (N=76) te Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija (N=66), a polaznici ostalih šest sastavnica čine skupinu studenata nezdravstvenih studija. U ukupnom uzorku prevladavale su žene, njih čak 219 (78,21%), te sudionici unutar dobne skupine 18-22 godine, 210 (75%). Detaljan prikaz demografskih obilježja sudionika i karakteristika studija prikazan je u Tablici 1.

Tablica 1.
Demografska obilježja sudionika i karakteristike studija

Čestica	Frekvencija N (%)
Spol	
Muški	61 (21,79%)
Ženski	219 (78,21%)
Dob	
18-22	210 (75,00%)
23-25	51 (18,21%)
>26	19 (6,79%)
Studij	
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija (SOZS)	66 (23,57%)
Medicinski fakultet Split (MEFST)	76 (27,14%)
Filozofski fakultet u Splitu (FFST)	29 (10,36%)
Kineziološki fakultet u Splitu (KIFST)	14 (5,00%)
Pravni fakultet u Splitu (PFST)	16 (5,71%)
Ekonomski fakultet u Splitu (EFST)	28 (10,00%)
Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje (FESB)	24 (8,57%)
Kemijsko tehnološki fakultet (KTF)	27 (9,64%)
Vrsta studija	
Zdravstveni studij	142 (50,71%)
Nezdravstveni studij	138 (49,29%)
Razina studija	
Integrirani studij	82 (29,29%)
Prediplomski studij	185 (66,07%)
Diplomski studij	13 (4,64%)
Godina studija	
1. godina	44 (15,71%)
2. godina	78 (27,86%)
3. godina	117 (41,79%)
4. godina	23 (8,21%)
5. godina	11 (3,93%)
6. godina	7 (2,50%)

U svrhu prikupljanja podataka za ovo istraživanje korišten je novokonstruirani Upitnik o znanju studenata Sveučilišta u Splitu o psihijatrijskim bolestima koji se sastoji od 20 pitanja u obliku tvrdnje, gdje su mogući odgovori točno, netočno i ne znam. Pouzdanost mjernog instrumenta utvrđena je izračunom vrijednosti Cronbach's alphe koja iznosi 0,74.

Obrada podataka uključivala je izračun deskriptivnih parametara: učestalosti (apsolutne vrijednosti) te proporcije (relativne vrijednosti) svih čestica kodiranih kvantitativnim vrijednostima.. Korištenjem neparametrijskog Mann Whit-

ney U testa analizirana je razlika prema spolu, dobi te između skupina studenata zdravstvenih i nezdravstvenih studija. Podaci su analizirani korištenjem statističkog programa Statistica Ver. 13.00. uz razinu značajnosti od $p < 0,05$. Istraživanje je provedeno u svibnju 2020. putem internetskog upitnika u formi Google Docs obrasca te je odobreno od strane Etičkog povjerenstva Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu (Klasa: 001-01/20-01/0001; Ur. broj: 2181-228-07-20-0022).

Rezultati

U Tablici 2 prikazana je deskriptivna statistička analiza na ukupnom uzorku studenata, odnosno učestalost točnih i netočnih odgovora na postavljena pitanja, kao i odgovora ne znam. Od ukupno 20 pitanja, 12 je onih na koje je više od 50% studenata točno odgovorilo, dok je na preostalih 8 pitanja više od 50% studenata netočno odgovorilo odnosno iskazalo neznanje. Ukupan postotak točno riješenih odgovora na ukupnom uzorku od 280 sudionika iznosi 58,4%. Čestice s najvećim postotkom točno riješenih odgovora su "PTSP znači posttraumatski stresni poremećaj" (96,79%), "Alkoholizam podrazumijeva čestu kon-

zumaciju velikih količina alkohola koja dovodi do razvoja tolerancije, psihičke i fizičke ovisnosti te sindroma ustezanja" (90,00%), "Depresivni bolesnici visoko su rizični za suicid" (86,43%) te "Depresija nije psihijatrijska bolest" (86,07%). S druge strane, studenti su iskazali izrazito nisku razinu znanja u česticama s najmanjim postotkom točno riješenih odgovora poput "Danas se za liječenje bipolarno afektivnog poremećaja upotrebljava elektrokonvulzivna terapija" (11,07%), "Kod bolesnika s bipolarno afektivnim poremećajem faze depresije i manije izmjenjuju se unutar jednog dana" (32,50%), "Shizofrenija se dijagnosticira specifičnim dijagnostičkim pretragama" (27,86%), te "Od shizofrenije jednako

obolijevaju muškarci i žene" (31,79%). Valja istaknuti kako većina studenata ima saznanje da psihijatrijske bolesti nisu neizlječive (69,64%), kao i da nisu uvijek genetski uvjetovane tj. nasljedne (81,07%), što je izrazito pozitivan rezultat, za razliku od zabrinjavajuće činjenice da čak 165 studenata (58,92%) smatra kako psihijatrijska ustanova mora imati rešetke na prozorima. Detaljan prikaz deskriptivne statistike znanja studenata o psihijatrijskim bolestima na cjelokupnom uzorku od 280 sudionika prikazan je u Tablici 2.

Mann Whitney U testom utvrđeno je značajna razlika u znanju između studenata zdravstvenih i nezdravstvenih

Tablica 2.

Deskriptivni pokazatelji znanja studenata o psihijatrijskim bolestima na ukupnom uzorku od 280 sudionika

Čestica	Sadržaj čestice	Frekvencija N (%)		
		Točno	Netočno	Ne znam
ZQ1	Psihijatrijske bolesti uvijek su genetski nasljedne	227 (81,07)	19 (6,79)	34 (12,14)
ZQ2	Psihijatrijske bolesti ne mogu se izliječiti	195 (69,64)	45 (16,07)	40 (14,29)
ZQ3	Od shizofrenije jednako obolijevaju muškarci i žene	89 (31,79)	104 (37,14)	87 (31,07)
ZQ4	Najčešće halucinacije kod shizofrenih bolesnika su vidne halucinacije	106 (37,86)	110 (39,29)	64 (22,86)
ZQ5	Prvi simptomi shizofrenije javljaju se u starijoj životnoj dobi	207 (73,93)	25 (8,93)	48 (17,14)
ZQ6	Shizofrenija se dijagnosticira specifičnim dijagnostičkim pretragama	78 (27,86)	93 (33,21)	109 (38,93)
ZQ7	U bipolarno afektivnom poremećaju bolesnik je uvijek ili depresivan ili maničan	121 (43,21)	106 (37,86)	53 (18,93)
ZQ8	Depresija nije psihijatrijska bolest	241 (86,07)	21 (7,50)	18 (6,43)
ZQ9	Depresivni bolesnici visoko su rizični za suicid	242 (86,43)	20 (7,14)	18 (6,43)
ZQ10	Kod bolesnika s bipolarno afektivnim poremećajem faze depresije i manije izmjenjuju se unutar jednog dana	91 (32,50)	92 (32,86)	97 (34,64)
ZQ11	Danas se za liječenje bipolarno afektivnog poremećaja upotrebljava elektrokonvulzivna terapija	31 (11,07)	71 (25,36)	178 (63,57)
ZQ12	PTSP znači posttraumatski stresni poremećaj	271 (96,79)	5 (1,79)	4 (1,43)
ZQ13	PTSP je anksiozni poremećaj	168 (60,00)	52 (18,57)	60 (21,43)
ZQ14	Nemoguće je imati PTSP bez proživljenog stresnog događaja ili trauma	165 (58,93)	61 (21,79)	54 (19,29)
ZQ15	U većini slučajeva moguće je oporavak od PTSP-a	99 (35,36)	76 (27,14)	105 (37,50)
ZQ16	Ovisnosti su psihijatrijska bolest	202 (72,14)	49 (17,50)	29 (10,36)
ZQ17	Marihuana ne izaziva ovisnost	214 (76,43)	44 (15,71)	22 (7,86)
ZQ18	Alkoholizam podrazumijeva čestu konzumaciju velikih količina alkohola koja dovodi do razvoja tolerancije, psihičke i fizičke ovisnosti te sindroma ustezanja	252 (90,00)	11 (3,93)	17 (6,07)
ZQ19	Psihijatrijska ustanova mora imati rešetke na prozorima	115 (41,07)	100 (35,71)	65 (23,21)
ZQ20	Prema zakonu Republike Hrvatske postoji dozvola za prisilnu hospitalizaciju i fiksaciju psihijatrijskih bolesnika	157 (56,07)	23 (8,21)	100 (35,71)

Tablica 3.

Analiza razlika Mann Whitney U testom između studenata zdravstvenih i nezdravstvenih studija u znanju o psihijatrijskim bolestima

Čestica	Zdravstveni studiji (N=142)			Nezdravstveni studiji (N=138)			Z	U	p
	Točno	Netočno	Ne znam	Točno	Netočno	Ne znam			
ZQ1	128 (90,14)	10 (7,04)	4 (2,82)	99 (71,74)	9 (6,52)	30 (21,74)	-2,62	8025	0,01**
ZQ2	100 (70,42)	30 (21,13)	12 (8,45)	95 (68,84)	15 (10,87)	28 (20,29)	-2,71	7963	0,01**
ZQ3	39 (27,46)	66 (46,48)	37 (26,06)	50 (36,23)	38 (27,54)	50 (36,23)	-2,81	7892	<0,001***
ZQ7	70 (49,30)	57 (40,14)	15 (10,56)	51 (36,96)	49 (35,51)	38 (27,54)	-2,07	8396	0,04*
ZQ11	22 (15,49)	49 (34,51)	71 (50,00)	9 (6,52)	22 (15,94)	107 (77,54)	-3,95	7121	<0,001***
ZQ20	102 (71,83)	6 (4,23)	34 (23,94)	55 (39,86)	17 (12,32)	66 (47,83)	-2,42	8160	0,02*

Legenda: N - broj ispitanika; Z - koeficijent značajnosti Mann Whitney U testa; U - testna vrijednost Mann Whitney U testa; * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

studija za 6 čestica. Razina značajnosti od $p < 0,001$ te $p < 0,05$ dokazana je za čestice u kojima su uglavnom studenti zdravstvenih studija pokazali veću razinu znanja u odnosu na studente nezdravstvenih studija. Velika razlika očituje se u čestici "Psihijatrijske bolesti uvijek su genetski nasljedne" na koju je samo 14 studenata zdravstvenih studija pogrešno odgovorilo, za razliku od 39 studenata nezdravstvenih studija, ali i u čestici "Prema zakonu Republike Hrvatske postoji dozvola za prisilnu hospitalizaciju i fiksaciju psihijatrijskih bolesnika" na koju je 102 studenta zdravstvenih, a 55 studenata nezdravstvenih studija ponudilo točan odgovor (Tablica 3).

Korištenjem Mann Whitney U testa za analizu razlika u znanju studenata s obzirom na spol sudionika, utvrđena je značajna razlika samo u dvije čestice, i to za tvrdnje "Od shizofrenije jednako obolijevaju muškarci i žene" ($Z = -2,32$; $p = 0,02$) te "U bipolarno afektivnom poremećaju bolesnik je uvijek ili depresivan ili maničan" ($Z = -2,75$; $p = 0,01$). Značajne razlike nisu utvrđene niti u jednoj čestici znanja o psihijatrijskim bolestima s obzirom na dobnu skupinu sudionika.

Rasprava

Velik broj istraživanja u ovom području ispituje stavove različitih skupina sudionika o osobama koje boluju od psihijatrijskih poremećaja ili bolesti kako bi se utvrdila razina stigmatizacije i diskriminacije prema oboljelima od strane promatranih skupina. Pokazalo se kako

negativan stav od strane opće populacije ili pak zdravstvenih profesionalaca rezultira lošijim posljedicama od same bolesti s kojom se osoba suočava. Suprotno tome, rijetka su istraživanja usmjerena na konkretne intervencije nužne za smanjenje predrasuda i formiranje pozitivnijih stavova društva (12). Kao najučinkovitije intervencije navode se edukacija i izravan kontakt s objektom osude, iako je dokazano kako ova vrsta intervencija dovodi do malog odnosno srednje učinkovitog smanjenja stigme, i to privremeno (13).

Ovim istraživanjem, provedenim na ukupno 280 sudionika, utvrđeno je znanje studenata Sveučilišta u Splitu o psihijatrijskim bolestima. Utvrđene su značajne razlike između studenata zdravstvenih studija i studenata nezdravstvenih studija za ukupno šest čestica u kojima su studenti zdravstvenih studija pokazali veću razinu znanja o psihijatrijskim bolestima. Navedeni rezultati ne iznenađuju s obzirom da su studenti zdravstvenih studija, zahvaljujući obrazovnom programu koji pohađaju, izloženi osnovnim informacijama o psihijatriji i psihijatrijskim bolestima, za razliku od studenata ostalih studija čiji kurikulumi ne iziskuju ova specifična znanja. Na slične rezultate nailaze i autori iz Zagreba koji su na uzorku od 243 sudionika, sastavljenom od zdravstvenih i nezdravstvenih radnika, uočili kako oni zdravstvenog obrazovanja imaju više znanja o psihički oboljelim osobama (14). Međutim, promatrajući ukupan uzorak sudionika, ukupan broj točno riješenih

odgovora u našem istraživanju nije na zavidnoj razini s 58,4%-tnom riješenosti. Sudionici su visoku razinu znanja iskazali na pitanjima o bolestima ovisnosti (79,5%) i posttraumatskom stresnom poremećaju (62,7%), dok su pitanja o bipolarnom afektivnom poremećaju (51,8%) i shizofreniji (42,8%) znatno lošije riješena. Jednako tako, provedena su istraživanja o znanju i uvjerenjima opće populacije u Njemačkoj na temu shizofrenije te u Saudijskoj Arabiji na temu bipolarnog afektivnog poremećaja, čiji rezultati navode na zaključak kako su saznanja javnosti o ove dvije bolesti ispod granice zadovoljavajućeg (15, 16).

Nadalje, tvrdnju "Psihijatrijska ustanova mora imati rešetke na prozorima", koja je naravno netočna, samo je 115 sudionika ispravno okarakteriziralo kao takvu, što nas upozorava na zabrinjavajuću činjenicu kako ostalih 165 sudionika ima pogrešnu sliku o ustanovama namijenjenima liječenju psihički oboljelih. Navedeno stanje vjerojatno je odraz nerealnog prikaza psihijatrijskih bolesnika u filmovima i knjigama, ali i posljedica načina na koji su oboljeli svakodnevno prezentirani populaciji putem sredstava javnog priopćavanja, kao nepredvidivi i opasni. Stoga ne začuđuje što zagovaratelji mentalnog zdravlja krive medije za poticanje stigme prema oboljelima i posljedičnu otežanu integraciju u zajednicu. S druge strane, stručnjaci predlažu kako upravo mediji imaju potencijal da budu važni saveznici u procesu promicanja pozitivnih stavova i promjene društvene svijesti o ljudima koji žive s psihijatrijskim bole-

stima, što bi znatno pridonijelo ukupnoj kvaliteti njihova života (17).

Ograničenje ove studije predstavlja upravo novokonstruirani upitnik zbog potrebe utvrđivanja metrijskih karakteristika, kao i strukturalne analize primjenom faktorizacije pojedinih dimenzija, što u konačnici i ne predstavlja cilj ove studije. Buduće smjernice ovog rada upravo su usmjerene prema validaciji ovog mjernog instrumenta.

Zaključak

Tjelesne bolesti predstavljaju standard za provođenje znanstvenih istraživanja u medicini, dok interes za unaprjeđenje u shvaćanju i suzbijanju stigme koja prati psihijatrijske bolesti raste tek posljednjih 20-ak godina. Provedena istraživanja ukazuju na nedostatnu razinu znanja populacije o specifičnim psihijatrijskim poremećajima i bolestima, pripadajućim uzrocima, znakovima i simptomima te načinu pružanja pomoći i liječenja oboljelih, što nas je potaknulo da ispitamo navedene stavke u skupini studenata Sveučilišta u Splitu. Sukladno niskoj razini znanja koja je obradom podataka utvrđena, neupitno je prisutan prostor za unaprjeđenje razumijevanja simptoma psihijatrijskih poremećaja od strane mladih koji se akademski obrazuju. Studenti zdravstvenih studija pokazali su veću razinu znanja u šest čestica, za što je uglavnom zaslužna formalna edukacija pri visokim učilištima koja pohađaju. Generalno, studenti su bolje upoznati s pojmovima u svezi bolesti ovisnosti i posttraumatskog stresnog poremećaja nego onima u svezi shizofrenije i bipolarnog afektivnog poremećaja.

Slijedom navedenog možemo zaključiti kako su, izuzev intervencija u vidu edukacije i socijalnog kontakta s oboljelim, za ostvarenje pozitivnijih stavova prema ovoj visokostigmatiziranoj skupini ljudi potrebni i zajednički naponi kako struke, tako i medija koji svojem utjecajem ponajviše djeluju upravo na mladež. Mišljenja smo da su daljnja istraživanja u ovom i srodnim pravcima prijeko potrebna kao izuzetan temelj za razvoj programa namijenjenih poboljšanju mentalno-zdravstvene pismenosti, ali i programa usmjerenih umanjenju stigmatizirajućih

stavova s ciljem obogaćenja ukupne kvalitete života osoba oboljelih od psihijatrijskih bolesti.

Zahvaljujemo svim studentima Sveučilišta u Splitu koji su dobrovoljno sudjelovali u ovom istraživanju.

NOVČANA POTPORA/FUNDING

Ovo istraživanje provedeno je u sklopu Institucijskog projekta Sveučilišta u Splitu, Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija pod nazivom "Promicanje zdravstvene pismenosti u djece i mladih" (SOZS-IP-2020-2).

ETIČKO ODOBRENJE/ETHICAL APPROVAL

Istraživanje je odobreno od strane Etičkog povjerenstva Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu (Klasa: 001-01/20-01/0001; Ur. broj: 2181-228-07-20-0022).

SUKOB INTERESA/CONFLICT OF INTEREST

Autori su popunili *the Unified Competing Interest form* na www.icmje.org/doi_disclosure.pdf (dostupno na zahtjev) obrazac i izjavljuju: nemaju potporu niti jedne organizacije za objavljeni rad; nemaju financijsku potporu niti jedne organizacije koja bi mogla imati interes za objavu ovog rada u posljednje 3 godine; nemaju drugih veza ili aktivnosti koje bi mogle utjecati na objavljeni rad. / *All authors have completed the Unified Competing Interest form at www.icmje.org/doi_disclosure.pdf (available on request from the corresponding author) and declare: no support from any organization for the submitted work; no financial relationships with any organizations that might have an interest in the submitted work in the previous 3 years; no other relationships or activities that could appear to have influenced the submitted work.*

LITERATURA

- Jorm AF. Mental health literacy. Public knowledge and beliefs about mental disorders. Br J Psychiatry (Internet). 2000. studeni (pristupljeno 14.03.2021.); 177:396-401. doi: 10.1192/bjp.177.5.396. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11059991/>.
- Muslić Lj, Jović Burić D, Markelić M, Musić Milanović S. Zdravstvena pismenost u području mentalnog zdravlja. Socijalna psihijatrija (Internet). 2020. (pristupljeno 14.03.2021.); 48 (3): 324-43. doi: 10.24869/spsih.2020.324. Dostupno na: <https://hrak.srce.hr/249726>.
- World Health Organization. Mental disorders. (Internet). 2019. (pristupljeno 14.03.2021.). Dostupno na: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders>.
- Ritchie H, Roser M. Mental Health. Our World in Data. (Internet). 2018. (pristupljeno 14.03.2021.). Dostupno na: <https://ourworldindata.org/mental-health>.
- Dundović I. Mentalno-zdravstvena pismenost maturanata (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet; 2020. (pristupljeno 14.03.2021.) Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:158:44092>.
- Coles ME, Ravid A, Gibb B, George-Denn D, Bronstein LR, McLeod S. Adolescent Mental Health Literacy: Young People's Knowledge of Depression and Social Anxiety Disorder. J Adolesc Health (Internet). 2016. siječanj (pristupljeno 14.03.2021.); 58 (1): 57-62. doi: 10.1016/j.jadohealth.2015.09.017. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26707229/>.
- O'Keeffe D, Turner N, Foley S i sur. The relationship between mental health literacy regarding schizophrenia and psychiatric stigma in the Republic of Ireland. J Ment Health (Internet). 2016. (pristupljeno 14.03.2021.); 25 (2): 100-8. doi: 10.3109/09638237.2015.1057327. Dostupno na <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26457349/>.
- Melas PA, Tartani E, Forsner T, Edhborg M, Forsell Y. Mental health literacy about depression and schizophrenia among adolescents in Sweden. Eur Psychiatry (Internet). 2013. rujan (pristupljeno 14.03.2021.); 28 (7): 404-11. doi: 10.1016/j.eurpsy.2013.02.002. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23764405/>.
- Loureiro LM, Jorm AF, Mendes AC, Santos JC, Ferreira RO, Pedreiro AT. Mental health literacy about depression: a survey of portuguese youth. BMC Psychiatry (Internet). 2013. svibanj (pristupljeno 14.03.2021.); 13: 129. doi: 10.1186/1471-244X-13-129. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23651637/>.
- Jorm AF, Korten AE, Jacomb PA i sur. Helpfulness of interventions for mental disorders: beliefs of health professionals compared with the general public. Br J Psychiatry (Internet). 1997. rujan (pristupljeno 14.03.2021.); 171: 233-7. doi: 10.1192/bjp.171.3.233. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/9337975/>.
- Dey M, Marti L, Jorm AF. The Swiss Youth Mental Health Literacy and Stigma Survey: Study methodology, survey questions/vignettes, and lessons learned. Eur J Psychiatry (Internet). 2019. travanj (pristupljeno 14.03.2021.); 33 (2): 72-82. doi: 10.1016/j.ejpsy.2018.12.001. Dostupno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0213616318301022?via%3Dihub>.
- Thornicroft G, Mehta N, Clement S i sur. Evidence for effective interventions to reduce mental-health-related stigma and discrimination. Lancet (Internet). 2016. ožujak (pristupljeno 14.03.2021.); 387 (10023): 1123-32. doi: 10.1016/S0140-6736(15)00298-6. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26410341/>.
- Morgan AJ, Reavley NJ, Ross A, Too LS, Jorm AF. Interventions to reduce stigma towards people with severe mental illness: Systematic review and meta-analysis. J Psychiatr Res (Internet). 2018. kolovoz (pristupljeno 15.03.2021.); 103: 120-33. doi: 10.1016/j.jpsychires.2018.05.017. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29843003/>.

14. Pavelić Tremac A, Kovačević D, Sindik J, Manojlović N. Stigmatizacija psihičkih bolesnika - znanje i stavovi zdravstvenih i nezdravstvenih radnika. *Socijalna psihijatrija* (Internet). 2020. (pristupljeno 14.03.2021.); 48 (3): 301-23. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/249716>.
15. Schomerus G, Borsche J, Matschinger H, Angermeyer MC. Public knowledge about causes and treatment for schizophrenia: a representative population study. *J Nerv Ment Dis* (Internet). 2006. kolovoz (pristupljeno 14.03.2021.); 194 (8): 622-4. doi: 10.1097/01.nmd.0000231428.98039.6c. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16909072/>.
16. Alosaimi FD, AlAteeq DA, Bin Hussain SI, Alhenaki RS, Bin Salamah AA, AlModihesh NA. Public Awareness, Beliefs, And Attitudes Toward Bipolar Disorder In Saudi Arabia. *Neuropsychiatr Dis Treat* (Internet). 2019. rujan (pristupljeno 14.03.2021.); 15: 2809-18. doi: 10.2147/NDT.S209037. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31579220/>.
17. Stuart H. Media portrayal of mental illness and its treatments: what effect does it have on people with mental illness?. *CNS Drugs* (Internet). 2006. (pristupljeno 14.03.2021.); 20 (2): 99-106. doi: 10.2165/00023210-200620020-00002. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16478286/>.

Summary

STUDENTS KNOWLEDGE ABOUT MENTAL ILLNESSES AT THE UNIVERSITY OF SPLIT: CROSS-SECTIONAL STUDY

Zvonimir Puljić, Zvonimir Supićić, Mirjana Milić, Diana Aranza

Aim: The aim of this study was to determine the differences in knowledge about mental illnesses between students of health and non-health studies at the University of Split and to examine the differences in knowledge about mental illnesses considering the sex and age of participants.

Methods: The sample in this study consists of 280 students from the University of Split. The used measuring instrument is a newly constructed questionnaire composed of 20 questions about mental illnesses. The questionnaire is reliable for interpreting the results, the value of Cronbach's alpha is 0.74. Image data inclusion is a calculation of descriptive parameters as well as the use of a nonparametric Mann Whitney U test to determine differences by sex, age groups, and type of study. The research was approved by the Ethics Committee of the University Department of Health Studies, University of Split.

Results: The results of the research indicate a low level of students' knowledge about mental illnesses. The total percentage of correct answers in the entire sample of participants is 58.4%. A significant difference was found among students of health and non-health studies for 6 out of a total of 20 particles. Students know more about addiction and post-traumatic stress disorder than about schizophrenia and bipolar affective disorder. A significant difference in students' knowledge considering the sex and age of the participants was not found.

Conclusions: Although the students of health studies have a higher level of knowledge about mental illnesses than students of non-health studies, there is undoubtedly room for improvement in understanding the symptoms of mental illness in the observed group. This indicates the need to popularize the mentioned area within the framework of scientific research communities in order to educate the public about mental illnesses and thus enable patients to have a better standard of living.

Keywords: PSYCHIATRIC PATIENTS, MENTAL ILLNESSES, MENTAL HEALTH, MENTAL HEALTH LITERACY, STUDENTS, KNOWLEDGE

Primljeno/Received: 15. 3. 2021.

Prihvaćeno/Accepted: 27. 4. 2021.